

ZAKON O FLAŠIRANIM PITKIM VODAMA BIH

Sl. glasnik BiH br. 45/2004

Glava 1. - Uvod

Član 1

Svrha

Ovim zakonom reguliše se kvalitet flaširane pitke vode namijenjene za konzumaciju ljudima na području Bosne i Hercegovine, utvrđuju organi nadležni za izdavanje certifikata i priznavanje flaširanih pitkih voda, uslovi za izdavanje certifikata, uslovi za etiketiranje prirodnih mineralnih voda, prirodnih izvorskih voda i stolnih voda, način obrade i flaširanje tih voda, utvrđuje visina kazni za prekršaje u slučaju kršenja odredaba ovog zakona, obaveza usklađivanja entitetskih propisa sa odredbama ovog zakona, stupanje na snagu ovog zakona i obaveza objavljivanja u službenim glasilima.

Član 2

Ciljevi

Cilj ovog zakona je:

- Usvajanje neophodnih mjera kako bi se obezbijedilo da je flaširana pitka voda, namijenjena za konzumaciju, čista i zdrava;
- Usvajanje mjera za uvođenje modernih standarda kvaliteta radi integriteta tog procesa, kako bi se obezbijedilo da se objekti u kojima se proizvodi ili prerađuje pitka voda pridržavaju opšteprihvaćene međunarodne prakse i sanitarnih standarda;
- Usvajanje neophodnih mjera, kako bi se obezbijedilo da primjena neusklađenih odredbi propisa entiteta i nižih nivoa vlasti ne ometa trgovinu flaširanim pitkom vodom; i
- Usklađivanje zakona Bosne i Hercegovine, kojima se reguliše pitanje flaširane pitke vode sa relevantnim Direktivama EU ne ograničavajući se samo na postojeće nego i na buduće relevantne Direktive EU.

Član 3

Definicije

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

"Zakon" označava Zakon o flaširanim pitkim vodama Bosne i Hercegovine;

"Ministarstvo" označava Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine;

"Ministar" označava ministra spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine;

"Komisija" označava Komisiju Ministarstva za priznavanje flaširanih pitkih voda;

"Odobreni izvor" označava izvor podzemne vode i vode koje iz tog izvora potiču, bez obzira da li je iz izvora, prirodnog vrela, izbušenog bunara ili bilo kojeg drugog izvora koji je kontrolisan, a voda testirana, analizirana i čiji je kvalitet ocijenjen sigurnim i sanitarno zadovoljavajućim, u skladu sa odredbama ovog zakona;

"Flaširana pitka voda" označava bilo koju zapečaćenu staklenu, metalnu, aluminijsku, željeznu ili plastičnu bocu, konzervu ili posudu, koja sadrži 3,8 ili manje litara vode i prodaje se za konzumaciju ljudima na teritoriji BiH, a ispunjava zahtjeve člana 5;

"Postrojenje za proizvodnju flaširane pitke vode" označava svaki objekat u kojem se prerađuje, proizvodi, obrađuje ili skladišti pitka voda u bocama;

"Sistem distribucije" označava sistem povezanih cijevi, opremu i uređaje, koji su instalisani između izvora sa kojeg se voda crpi i sistema za punjenje boca, uključujući i taj sistem, što je u okviru odgovornosti snabdjevača vodom; i ukoliko se koriste kao dio javne ili komercijalne aktivnosti;

"Pitka voda" označava pitku vodu namijenjenu za konzumaciju ili prodaju ljudima u svrhu konzumacije;

"Deklaracija" - Pod deklaracijom se podrazumijevaju podaci koji sadrže informacije, neophodne za potrošače kao što su neto težina, sastav, naziv i sjedište proizvođača i slično.

"Deklarisanje" označava svaku riječ, karakteristike, zaštitne znakove, trgovački naziv, sliku ili simbol, koji se odnose na namirnice i nalaze se na bilo kojoj ambalaži, dokumentu, obilježju, etiketi, vratnom prstenu boce koji karakterišu ili se odnose na flaširanu pitku vodu.

"Paket" se odnosi na kolekciju jediničnih pakovanja istog obima, tipa i stila, koja su proizvedena pod najslabijim mogućim uslovima i označena zajedničkim kodom ili oznakom.

"Proizvođač" označava lice koje posjeduje trgovački žig, proizvodi, distribuiše ili se na drugi način bavi trgovinom i prodaje bilo kakvu flaširanu pitku vodu u Bosni i Hercegovini.

"Prirodna mineralna voda" označava mikrobiološki zdravu vodu, koja potiče iz podzemnog vrela i dolazi iz izvora koji su formirani na jednom ili više prirodnih ili izbušenih otvora.

"Netoksični materijali" označavaju materijale namijenjene za neposredni kontakt sa proizvodnom vodom, koji se koriste u prevozu, preradi, skladištenju i pakovanju flaširane pitke vode, i koji ne sadrže supstance koje bi mogle učiniti tu vodu štetnom za zdravlje ili nepovoljno uticati na ukus, boju, miris ili bakteriološki kvalitet vode.

"Tehnička voda" odnosi se na vodu koja se pod pritiskom dostavlja u objekat flaširane pitke vode radi pranja ambalaže, ruku, čišćenja objekta i opreme, i za druge sanitarne svrhe.

"Parametar" označava karakteristiku, element, organizam ili supstancu navedenu u Aneksu I, dijelu A, B i C.

"Parametarska vrijednost", u odnosu na bilo koji parametar, označava naznačenu koncentraciju ili vrijednost koja se odnosi na taj parametar u Aneksu I, dijelu A, B i C, kako je izmjereno u naznačenoj jedinici mjere.

"Stolne vode" odnose se na flaširane pitke vode, koje inače nisu u skladu sa odredbama koje regulišu pitanja izvorskih voda ili prirodnih mineralnih voda. Stolne vode u suprotnom moraju biti u skladu sa odredbama člana 5.

"Proizvodna voda" odnosi se na vodu koja se koristi za proizvodnju flaširane pitke vode.

"Nadležni organ vlasti" označava entitetska ministarstva za prehranu i zdravstvo kao i nadležne inspekcije - sanitarnu, tržišnu, rudarsku, geološku i vodoprivrednu.

"Relevantne direktive" odnose se ali se ne ograničavaju na:

- a. Direktiva Savjeta 98/83/EC od 03.11.1998.g., koja se odnosi na kvalitet vode namijenjene za konzumaciju; i
- b. Direktiva Savjeta 80/777/EEC od 15.07.1980.g., koja se odnosi na eksploataciju i plasman prirodnih mineralnih voda; dopunjena Direktivom Savjeta 96/70/EC od 28.10.1996.g., i
- c. Direktiva Savjeta 89/107/EEC od 21.12.1988.g., koja se odnosi na prehrambene aditive, čije je korištenje dozvoljeno u namirnicama namijenjenim za konzumaciju.

"Prodaja" podrazumijeva posjedovanje u svrhe prodaje i ponude ili oglašavanja prodaje na druge načine.

"Naziv proizvoda" - Pod nazivom proizvoda podrazumijeva se vrsta proizvoda (npr. mineralna voda gazirana, prirodna izvorska voda gazirana, stolna voda i sl.)

"Robna marka" - Pod robnom markom podrazumijeva se ime pod kojim se proizvod plasira na tržište i na osnovu kojeg potrošači razlikuju proizvode iste vrste.

"Uzorak" označava primjerak ambalaže ili potrošačke jedinice iz niza paketa, budući da se proizvodnja svakog tipa flaširane pitke vode sastoji od primarne ambalaže ili jediničnih pakovanja proizvoda.

"Sanitacija" označava efikasan baktericidni tretman kontaktnih površina opreme sa čistom hranom kroz odobreni proces, koji je efikasan u uništavanju mikroorganizama, uključujući i patogene, bez negativnog uticaja na proizvod ili sigurnost potrošača.

"Izvorska voda" označava vodu namijenjenu za konzumaciju u njenom prirodnom stanju, flaširanu sa izvora, koja ispunjava parametre navedene u Aneksu I, ali koja nije prirodna mineralna voda, kao što je definisano i navedeno u ovom zakonu.

"Ambalažna jedinica" označava standardni komercijalni paket flaširane pitke vode, koji može sadržavati jedno ili više pakovanja.

"Aneks" označava Aneксе I, II i III, IV, V i VI koji su sastavni dio ovog zakona.

Član 4

Izuzeci

Ovaj zakon ne odnosi se na:

- a. Vodu odobrenu za farmaceutsku upotrebu, kao što je regulisao nadležni organ vlasti zakonima ili propisima, koji se odnose na medicinske proizvode namijenjene ljudima;
- b. Vodu odobrenu za profesionalno veterinarsko korištenje, kao što je regulisao nadležni organ vlasti zakonima ili propisima, koji se odnose na veterinarske lijekove;
- c. Prirodnu mineralnu vodu, koja se koristi na izvoru, u ljekovite ili terapijske svrhe, u termalnim ili hidro-mineralnim ustanovama, a koja se ne pakuje u boce za konzumaciju;
- d. Flaširanu pitku vodu, koja se prodaje ili na drugi način distribuira u avionima, brodovima i drugim prevoznim sredstvima a koja isključivo potiče van teritorije Bosne i Hercegovine; ili,
- e. Flaširane vode, koje su odlukom nadležnih vlasti namijenjene isključivo za druge svrhe, a ne za konzumaciju, i koje nemaju nikakvog direktnog ili indirektnog uticaja na zdravlje potrošača.

Glava 2. - Propisi za flaširanu pitku vodu

Član 5

Standardi kvaliteta i čistoće

1. Nadležni organi vlasti preduzeće mjere propisane ovim zakonom, kako bi se obezbijedilo da flaširana voda namijenjena za konzumaciju bude zdrava i čista. U skladu sa zahtjevima ovog zakona, flaširana voda namijenjena za konzumaciju biće zdrava i čista ukoliko:

a. ne sadrži nikakve mikroorganizme i parazite, od supstanci koje, po broju ili koncentraciji predstavljaju potencijalnu opasnost za zdravlje ljudi; i,

b. zadovoljava minimalne parametre i parametarske vrijednosti definisane u Aneksu I.

2. Nadležni organi vlasti ne mogu uspostaviti vrijednosti za dodatne parametre, koji nisu obuhvaćeni Aneksom I, bez prethodnog pristanka i odobrenja Ministarstva. U odlučivanju o tome, Ministarstvo pribavlja stručno mišljenje Komisije. U svakom slučaju, vrijednosti koje uspostave nadležni organi vlasti neće biti ništa manje obavezujuće od onih koje su navedene u Aneksu I.

Član 6

Organ koji izdaje certifikate

1. Upravni nadzor nad procedurom izdavanja certifikata flaširanih voda u Bosni i Hercegovini vrši Ministarstvo.
2. Ministarstvo upravlja i ima isključivu nadležnost za izdavanje certifikata proizvoda flaširanih voda, uključujući proizvodnju, uvoz i izvoz proizvoda flaširanih voda, postupke vezane za evidenciju i izvještavanje te davanje podataka.
3. Sva pitka flaširana voda koja se prodaje u Bosni i Hercegovini mora da bude priznata od strane Komisije i mora da ima certifikat koji izdaje Ministarstvo da je proizvedena, uskladištena i prodana na način kojim se štiti od zagađenja u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 7

Komisija za priznavanje flaširanih pitkih voda

1. Ovim zakonom uspostavlja se Komisija Ministarstva koja rješava stručna pitanja vezana za primjenu ovog zakona ili pitanja koja su na drugi način vezana za proizvodnju flaširanih voda.
2. Nadležnosti Komisije su:
 - a. Preduzimanje detaljnih stručnih procjena zahtjeva za izdavanje certifikata. Takva procjena razmotriće tehničko - tehnološke i naučne podatke te posebna pitanja vezana za kvalitet, higijenu ili sigurnost proizvoda flaširanih voda u skladu sa odredbama ovog zakona;
 - b. Razmatranje dokaza iz člana 9. podnesenih od strane podnosioca zahtjeva za izdavanje certifikata ili od strane imaoца certifikata u slučaju kada Ministarstvo sprovodi postupak odbijanja, suspenzije, oduzimanja ili izmjene certifikata;
 - c. Kontrolisanje hemijskih i bioloških svojstava proizvoda flaširanih voda;
 - d. Odobranje konačnog dokumenta i podnošenje Ministarstvu kako bi se stvorila osnova da se izda certifikat u skladu sa ovim zakonom;
 - e. Pružanje stručnog mišljenja Ministarstvu o pitanjima vezanim za primjenu ovog zakona ili vršenje drugih ovlaštenja koja su joj data ili koja su na neki drugi način vezana za proizvode flaširanih voda; i
 - f. Pripremanje i dostavljanje odgovarajuće i ažurirane informacije o kvalitetu flaširanih voda koje su u prometu u Bosni i Hercegovini kako bi Ministarstvo ispunilo svoju obavezu iz člana 41. da objavljuje trogodišnji izvještaj u cilju informisanja potrošača.
3. U obavljanju svojih dužnosti utvrđenih u ovom članu Komisija ima pravo pristupa u sve pogone za proizvodnju flaširanih voda u bilo koje razumno doba.
4. U obavljanju svojih dužnosti Komisija djeluje u skladu sa principima objektivnosti, transparentnosti i nediskriminacije. Komisija izvještava Ministarstvo o svojim nalazima i daje odgovarajuće preporuke koje Ministarstvo razmatra prije donošenja odluke.

Član 8

Sastav i rad Komisije

1. Komisija se sastoji od osam članova.
2. Jednog člana Komisije imenuje Savjet ministara Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Savjet ministara), koji obavlja funkciju pomoćnika ministra u Ministarstvu i po službenoj dužnosti je predsjednik Komisije.
3. Tri člana imenuje Vlada Federacije Bosne i Hercegovine koji mogu biti iz sljedećih ministarstava: Ministarstva energije, rudarstva i industrije, Ministarstva zdravstva, Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.
4. Tri člana imenuje Vlada Republike Srpske koji mogu biti iz sljedećih ministarstava: Ministarstva ekonomije, energije i razvoja; Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite; Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.
5. Jednog člana imenuje Vlada Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, iz nekog od odjeljenja Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
6. Komisija jednom godišnje bira potpredsjednika i sekretara iz reda svojih članova. Predsjednik Komisije predsjedava svim sastancima a u njegovoj odsutnosti to radi potpredsjednik. Odluke se, kad god je to moguće, donose konsenzusom. U izuzetnim slučajevima kada je potrebno formalno glasanje, većina članova Komisije čini kvorum.

7. Sekretar Komisije vodi, čuva i zadužen je za sve evidencije i knjige evidencija koje Komisija mora imati uključujući i registar zapisnika održanih sastanaka i datih preporuka. Sekretar se brine o svojoj korespondenciji Komisije i obavlja druge dužnosti potrebne za Komisiju. Sva navedena dokumentacija čuva se u Ministarstvu.
8. Komisija izrađuje podzakonske akte i usvaja pravila potrebna za pravilno vršenje svojih dužnosti u skladu sa Zakonom.
9. Članovi Komisije nemaju pravo na naknadu za obavljanje svojih dužnosti u Komisiji. Članovi Komisije primaju naknadu za neophodne troškove koji su nastali prilikom njihovog rada u Komisiji. O troškovima koji su nastali te o stvarnim isplata vodi se tačna računovodstvena evidencija.

Član 9

Certifikati; naknade

1. Niko neće održavati ili upotrebljavati postrojenje za proizvodnju flaširane vode na teritoriji BiH, ukoliko izvor nije certifikovan od strane Ministarstva. Zahtjev za certifikat podnosi se u formi i na način koji odredi Ministarstvo a na osnovu mišljenja Komisije.
2. Podnosilac zahtjeva dostaviće dokaz o svom iskustvu, kompetentnosti i likvidnosti. Takođe je dužan donijeti dokaz da objekat ima adekvatne kapacitete i opremu za posao koji se tu namjerava obavljati, da je objekat pogodan za održavanje čistoće i da se proizvodi koji se tu proizvode neće onečistiti ili zagađiti na neki drugi način.
3. Ministarstvo će podnosiocu zahtjeva, ukoliko ispunjava uslove i nakon što uplati naknadu za izdavanje certifikata u iznosu od 2.000,00 KM, na Jedinствeni račun trezora Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, izdati certifikat za rad u postrojenju za proizvodnju flaširane vode, koji je opisan u zahtjevu, na period od dvije godine od datuma odobravanja certifikata, kako je navedeno u stavu 1. ovog člana.
4. Ministarstvo će svakom takvom postrojenju za proizvodnju flaširane pitke vode dodijeliti jedinstveni broj certifikata, koji takođe potvrđuje da je i izvor vode certifikovan na isti način.

Član 10

Uslovi izdavanja certifikata za izvore

1. Aktivnosti kojima počinje rad na izdavanju certifikata su sljedeće:
 - a. Inspekcija terena od strane kvalifikovanog profesionalnog hidrogeologa radi demonstracije integriteta izvora te procjena hemijskih, fizičkih, mikrobioloških i radioloških karakteristika izvora;
 - b. Izrada izvještaja o hidrogeologiji i hidrologiji terena koji okružuje izvore;
 - c. Izrada izvještaja sa detaljnim informacijama o razvoju izvora, kao što su razvođe i struktura usisne tačke, itd.;
 - d. Pregled razvođa na datom području ili zoni uticaja, kojim se identifikuju stvarni i potencijalni izvori zagađenja, i koji se ažurira svake tri godine; i
 - e. Izrada plana za specijalni monitoring i preventivno djelovanje za svaki značajniji identifikovani izvor zagađenja.
2. Svaki izdati certifikat za izvor jednom godišnje mora potvrditi Komisija, radi ispunjavanja minimalnih parametara i parametarskih vrijednosti uspostavljenih u Aneksu I.
3. Na mjestima gdje se tokom eksploatacije otkrije da je izvor vode zagađen i da više ne ispunjava parametarske vrijednosti uspostavljene u Aneksu I, lice koja eksploatiše taj izvor odmah mora da obustavi sve aktivnosti, posebno proces flaširanja, sve dok se ne otkloni izvor zagađenja i voda ne bude u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 11

Primjena parametarskih vrijednosti

Parametarske vrijednosti, koje su uspostavljene u skladu sa članom 5. primjenjuju se:

- a. u slučajevima kada se voda stavlja u boce ili ambalažu namijenjenu za prodaju, do postupka stavljanja u boce ili ambalažu;
- b. u slučajevima kada se vodom snabdijeva iz distribucione mreže, unutar prostorija ili ustanove, u momentu kada ona počinje teći iz slavina koje se inače koriste za konzumaciju; ili
- c. u slučajevima kada se voda koristi u proizvodnji stolne vode, u momentu kada se proizvodna voda koristi u tom procesu.

Član 12

Monitoring

1. Nadležni organi vlasti preduzeće sve potrebne mjere da bi se obezbijedilo da proizvođači obavljaju redovan monitoring kvaliteta flaširane vode namijenjene za konzumaciju, u cilju provjere da li flaširana pitka voda ispunjava sve zahtjeve ovog zakona, a posebno parametarske vrijednosti, koje su uspostavljene u skladu sa članom 5.
2. Nadležni organi vlasti preduzeće sve neophodne mjere kako bi se obezbijedilo da se proizvođači pridržavaju odrednica za analize parametara navedenih u Aneksu III

3. U cilju ispunjenja obaveze iz stava 1, nadležni organi vlasti uspostaviće adekvatne monitoring programe. Ti monitoring programi moraju ispunjavati minimalne zahtjeve, koji su navedeni u Aneksu II. Nadležni organi vlasti određiće svrhu ispitivanja i njihov krajnji rezultat mora ispunjavati relevantne zahtjeve, koji su navedeni u Aneksu II.

Član 13

Korektivne mjere i ograničenja koja se koriste

1. Nadležni organi vlasti obezbijediće da se odmah istraži bilo kakvo nepridržavanje parametarskih vrijednosti u skladu sa članom 5. u cilju identifikovanja uzroka. Isti organ vlasti pobrinuće se da se što prije preduzme neophodna korektivna mjera, kako bi se obnovio kvalitet, imajući na umu stepen do kojeg je premašena relevantna parametarska vrijednost i potencijalnu opasnost za zdravlje ljudi.
2. Bez obzira da li se desio slučaj nepridržavanja parametarskih vrijednosti u skladu sa članom 5. ili ne, shodno članu 38, nadležni organi vlasti pobrinuće se da se zabrani svako snabdijevanje vodom namijenjenom za konzumaciju, koje predstavlja potencijalnu opasnost za ljudsko zdravlje, ili da se ograniči njena upotreba, ili preduzeti drugu potrebnu mjeru u cilju zaštite zdravlja ljudi.
3. Shodno članu 38, Komisija može definisati zahtjeve, kako bi pomogla nadležnim organima vlasti u ispunjavanju njihovih obaveza iz ovog člana. Nadležni organi vlasti radiće u dogovoru sa Komisijom, da bi obezbijedili pravovremeno obavještanje i davanje potrebnih savjeta potrošačima, kako bi potrošači bili pravovremeno obaviješteni i posavjetovani o eventualnoj dodatnoj korektivnoj mjeri koju bi trebalo preduzeti.

Član 14

Zahtjevi u etiketiranju

1. Pored drugih zahtjeva u etiketiranju koje uspostavlja ili dozvoljava ovaj zakon, podaci navedeni u ovom članu moraju biti postavljeni na vidljivom mjestu, na bilo kojoj ambalaži koja sadrži flaširanu pitku vodu i to:
 - a. naziv pod kojim se proizvod prodaje;
 - b. ime ili naziv firme i adresa proizvođača;
 - c. broj dodijeljenog certifikata, u skladu sa članom 9. stav 4;
 - d. datum izdavanja certifikata;
 - e. ukoliko flaširana pitka voda potiče iz BiH, broj dodijeljenog certifikata, u skladu sa članom 9. stav 4;
 - f. ukoliko flaširana pitka voda potiče iz BiH, datum izdavanja certifikata;
 - g. neto količina;
 - h. minimalan rok trajanja u skladu sa članom 15;
 - i. datum proizvodnje i broj proizvodnog lota ukoliko je primjenljivo; i
 - j. posebni uslovi uskladištenja ili uslovi upotrebe.
2. U slučaju kada flaširana pitka voda potiče iz treće zemlje i uvezena je za upotrebu ili distribuciju na teritoriji Bosne i Hercegovine, pored odredbi iz stava 1. obavezno je naznačiti i sljedeće karakteristike pri etiketiranju flaširane pitke vode:
 - a. zemlja porijekla;
 - b. naziv i adresa nadležnog organa vlasti u zemlji porijekla;
 - c. broj certifikata koju je izdao nadležni organ vlasti u zemlji porijekla;
 - d. datum izdavanja certifikata od strane nadležnog organa vlasti u zemlji porijekla; i
 - e. ime ili naziv firme i adresa uvoznika.

Član 15

Etiketiranje minimalnog roka trajanja

Na etiketi flaširane vode obavezno je naznačiti minimalan rok trajanja. Minimalan rok trajanja flaširanih pitkih voda mora biti datum do kojeg flaširana pitka voda zadržava svoja specifična svojstva, kada se čuva u skladu sa uputstvima proizvođača. Datum će sadržavati dan, mjesec i godinu, kao i sljedeće informacije:

- a. minimalan rok trajanja, s tim da će prije datuma stajati "Upotrebljivo do...";
- b. riječ iz tačke a., zajedno sa:
 - ili samim datumom, ili
 - obavještenjem gdje se na etiketi nalazi datum; i

c. opis uputstva za čuvanje, kojih se obavezno treba pridržavati, ukoliko se proizvod namjerava čuvati određeni vremenski period.

Član 16

Zabrane u etiketiranju

1. Ne mogu se postavljati nikakva obavještenja koja se odnose na medicinske efekte, bilo preventivne, ublažavajuće ili ljekovite, kada se govori o svojstvima flaširanih pitkih voda. Obavještenja koja se odnose na druge blagotvorne efekte na zdravlje potrošača ne mogu se postavljati, izuzev ako su istiniti i nisu obmanjujući.
2. Naziv lokaliteta ili naznačenog mjesta ne može biti sastavni dio trgovačke oznake, izuzev ako se odnosi na vodu definisanog porijekla, tj. ako voda potiče iz mjesta, koje je naznačeno u toj trgovačkoj oznaci.
3. Zabranjeno je korištenje bilo kakve izjave ili slikovnog prikaza, koji bi mogao stvoriti zabunu u javnosti ili na bilo koji način obmanuti javnost vezano za prirodu, porijeklo, sastav i svojstva flaširane pitke vode, koja je namijenjena prodaji.

Glava 3. - Prirodne mineralne vode

Član 17

Prirodne mineralne vode

1. U smislu ovog zakona, sve prirodne mineralne vode koje izvire iz tla na teritoriji Bosne i Hercegovine, a koje su priznate od strane nadležnih organa vlasti, smatraju se prirodnim mineralnim vodama.
2. U smislu ovog zakona, prirodne mineralne vode su takođe vode koje izvire iz tla na teritoriji treće zemlje, koje su uvezene u Bosnu i Hercegovinu, i priznate kao takve od strane nadležnih organa vlasti te treće zemlje.
3. Izvori prirodne mineralne vode mogu se eksploatisati i njihova voda može se flaširati samo u skladu sa članom 5. i aneksima IV, V i VI.

Član 18

Certifikacija

1. Ukoliko flaširane pitke vode udovoljavaju zahtjevima Aneksa IV, Odjeljka I, te ukoliko se vrše redovne provjere primjene odredaba Aneksa V, stav 2., dobijaju odobrenje Komisije koje, shodno članu 7. stav 1. d., služi kao osnova za izdavanje certifikata od strane Ministarstva.
2. Valjanost certifikacije na koju se odnosi ovaj član ne može trajati duže od jedne godine. Proceduru priznavanja nije potrebno ponavljati, ukoliko se certifikacija obnavlja prije isteka navedenog perioda.
3. Osnovi za dobijanje priznavanja, koji se spominje u st. 1. i 2. biće navedeni u odgovarajućem obliku od strane nadležnog organa vlasti i dostavljeni Komisiji. Komisija postupa u skladu sa dužnostima i odgovornostima pobrojanim u članu 7. Spisak prirodnih mineralnih voda, koje je certifikovalo Ministarstvo objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Član 19

Tretmanska ograničenja

1. Prirodna mineralna voda, u svom originalnom stanju na izvoru, ne smije biti podložna bilo kakvom tretmanu ili dodavanju sastojaka, izuzev:
 - a. Separacije nestabilnih elemenata, kao što su željezo i komponente sumpora, uobičajenim tehnološkim postupkom filtriranja ili pretakanja, kojem prethodi moguća oksigenacija, sve dok taj tretman ne mijenja sastav vode, tj. suštinske sastojke koji joj daju svojstva;
 - b. Separacije željeza, manganskih i sumporskih sastojaka, kao i arsenika iz pojedinih mineralnih voda, tretman sa vazduhom obogaćenim ozonom ukoliko takav ne mijenja sastav vode, u odnosu na njene osnovne sastojke koji joj daju svojstva, i pod uslovom da su nadležne vlasti obaviještene o tom tretmanu, i da vrše posebnu kontrolu tog procesa;
 - c. Separacije nepoželjnih komponenata, pored onih navedenih u st. a. ili b., sve dok taj tretman ne mijenja sastav vode, koji se odnosi na osnovne sastojke, koji joj daju njena specifična svojstva, i pod uslovom da nadležni organi vlasti budu obaviještene o tom tretmanu i da ga posebno kontrolišu; ili
 - d. Potpunog ili djelimičnog eliminisanja slobodnog ugljen-dioksida, isključivo fizičkim metodama.
2. Prirodna mineralna voda, u svom prvobitnom stanju na izvoru, nije podložna dodavanju bilo kakvih sastojaka, izuzev uvođenja ili ponovnog uvođenja ugljen-dioksida, pod uslovima iznesenim u Aneksu IV Odjeljak III.
3. Posebno je zabranjen bilo koji dezinfekcioni tretman bilo kakvim sredstvima i, u skladu sa stavom 2., dodavanje bakterio-statičkih elemenata, ili bilo koji tretman kojim bi se vjerovatno promijenio održivi odnos sastojaka prirodne mineralne vode.
4. Stav 1. ne odnosi se na korištenje prirodne mineralne vode u proizvodnji bezalkoholnih pića ili stolnih voda.

Član 20

Mikrobiološki zahtjevi

1. Ukupan broj obnovljivih komponenata prirodne mineralne vode na izvoru prilagodiće se normalnom održivom odnosu komponenata i pružiti zadovoljavajući dokaz o zaštićenosti izvora od bilo kakvog zagađenja i određiće se pod uslovima navedenim u Aneksu IV, Odjeljak II, tačka 1.3.3.

2. Nakon flaširanja, ukupan broj komponenata na izvoru ne može biti veći od 100 po jednom mililitru na 20 do 22°C za 72 sata po agar-agar ili agar-želatin mješavini, i 20 po jednom mililitru na 37°C za 24 sata za agar-agar. Ukupan broj komponenata mjeriće se u roku od 12 časova nakon flaširanja, a voda će se održavati na 4°C + 1°C tokom tog 12-časovnog perioda.

3. Na izvoru, navedene vrijednosti prosječno ne bi trebale prelaziti 20 po jednom mililitru na 20 do 22°C za 72 časa, ili 5 po jednom mililitru na 37°C za svaka 24 časa; ove vrijednosti smatraće se smjernicama, a ne maksimalno dozvoljenim koncentracijama.

4. Na izvoru i tokom plasmata, prirodna mineralna voda biće oslobođena od:

- a. Parazita i patogenih mikroorganizama;
- b. *Escherichiae coli* drugih *colio*blika i fekalnih streptokoka u bilo kojem uzorku od 250 ml, koji se ispituje;
- c. Anaerobe sa sporama, koje reduciraju sulfite, na svakom ispitivanom uzorku od 50 ml;
- d. *Pseudomonas aeruginosa* u svakom ispitivanom uzorku od 250 ml;

5. Uzimajući u obzir st. 1. i 2, i uslove eksploatacije navedene u Aneksu V, u fazi plasmata:

- a. ukupan broj komponenata prirodne mineralne vode, koji se obnavlja, može rezultirati samo iz normalnog povećanja bakterijskog sadržaja, koji je imala na izvoru,
- b. prirodna mineralna voda ne može sadržavati nikakve organoleptičke nedostatke.

Član 21

Deklarisanje

1. Naziv proizvoda prirodnih mineralnih voda biće "prirodna mineralna voda" ili, u slučaju gazirane prirodne mineralne vode, kao što je definisano Aneksom IV, Odjeljak III, "prirodno gazirana prirodna mineralna voda", "prirodna mineralna voda, pojačana gasom sa izvora" ili "gazirana prirodna mineralna voda".

2. Naziv proizvoda prirodnih mineralnih voda, koje su podvrgnute tretmanima spomenutim u članu 19. stav 1.d), sadržaće i dodatni opis "potpuno negazirana" ili "djelimično gazirana".

3. Deklaracije na prirodnim mineralnim vodama će, takođe, pružati sljedeće obavezne informacije:

- a. Izjavu o analitičkom sastavu, navodeći karakteristične sastojke;
- b. Mjesto na kojem se eksploatiše izvor ili naziv izvora; i
- c. Informacije o bilo kakvim tretmanima, iz člana 19. st. 2. i 3."

Član 22

Ograničenja u deklarisanju

1. Naziv lokaliteta, opštine i geografskog mjesta može se pojaviti u robnoj marki pod uslovom da se on odnosi na prirodnu mineralnu vodu, izvor iz kojeg se eksploatiše u mjestu navedenom u tom opisu; i pod uslovom da on nije obmanjujući kada se radi o mjestu eksploatacije izvora.

2. Zabranjeno je plasirati prirodnu mineralnu vodu sa jednog istog izvora pod više različitih robnih marki.

3. Kada deklaracija ili natpisi na ambalaži u kojoj se prirodne mineralne vode prodaju uključuju i robnu marku, koja se razlikuje od naziva izvora ili mjesta eksploatacije, to mjesto ili naziv izvora biće naznačeni slovima koja su najmanje 1,5 puta veća od najvećih slova koja se koriste u toj robnoj marki.

4. Stav 1. primjenjivaće se, *mutatis mutandis*, sa istom namjerom u pogledu važnosti koja se pripisuje nazivu izvora ili mjestu njegove eksploatacije, u pogledu robne marke koja se koristi u oglašavanju u bilo kojem obliku, a koja se odnosi na prirodne mineralne vode."

Član 23

Zabrane u etiketiranju

Zabranjeno je na pakovanju i na etiketi, te u oglašavanju u bilo kojoj formi koristiti oznake, zakonom zaštićene nazive, zaštićene znakove, robne marke, ilustracije ili druge znakove bez obzira da li su amblemski ili ne a koji u pogledu:

- a. prirodne mineralne vode sugerišu karakteristiku koju voda ne posjeduje a posebno u pogledu njenog porijekla, datuma ovlaštenja za eksploataciju, rezultata analize ili bilo koje lične reference kojim se garantuje autentičnost;
- b. pitke vode koje su flaširane u ambalaži i koje ne udovoljavaju odredbama Aneksa IV, Dijela I, a koji nazivi i oznake mogu izazvati zabunu sa prirodnim mineralnim vodama a posebno sa specifikacijom "mineralne vode".

Član 24

Ovlaštenja Ministarstva

Ministarstvo preduzima potrebne mjere kako bi se obezbijedilo da samo certifikovane vode iz člana 6. ovog zakona, koje su u skladu sa odredbama ovog zakona, mogu biti plasirane na tržište kao prirodne mineralne vode.

Glava 4. - Prirodna izvorska voda

Član 25

Uslovi

1. Flaširana izvorska voda, pored toga što mora da zadovoljava sve zahtjeve iz ovog zakona, mora da ispunjava i sljedeće uslove:

- a. da zadovoljava uslove eksploatacije date u Aneksu V, st. 2. i 3, koji se u potpunosti primjenjuju na izvorske vode;
- b. da zadovoljava mikrobiološke uslove iz člana 20;
- c. da zadovoljava uslove etiketiranja iz čl. 26. i 27, i
- d. da nije bila podvrgnuta bilo kakvim tretmanima osim onih iz člana 19. koji se u potpunosti primjenju na izvorske vode.

2. Flaširana izvorska voda namijenjena za proizvodnju bezalkoholnih ili tretiranih pitkih voda ne mora ispunjavati uslove iz stava 1. ovog člana.

Član 26

Deklarisanje

1. Naziv proizvoda za flaširane izvorske vode je prirodna izvorska voda. Mogu da se koriste riječi negazirana ili gazirana.

2. Deklaracija za prirodnu izvorsku vodu ne smije da sadržava imena, izjave, informacije ili dizajn koji mogu dovesti do zabune u pogledu zamjene sa prirodnim mineralnim vodama.

3. Naziv proizvoda za prirodne izvorske vode koje su bile podvrgnute bilo kojem od tretmana iz člana 19. stav 1. d. moraju da imaju dodatnu oznaku "potpuno degazirana" ili "djelimično degazirana".

4. Deklaracija na prirodnim izvorskim vodama takođe sadrži sljedeće obavezne informacije:

- a. mjesto gdje se vrši eksploatacija izvora te naziv izvora i
- b. informaciju o svakom tretmanu iz člana 19, stav 1. tač. b. i c."

Član 27

Ograničenja u deklarisanju

1. Naziv lokaliteta, opštine ili geografskog mjesta može se pojaviti u robnoj marki, uz uslov da se odnosi na prirodnu izvorsku vodu čiji se izvor eksploatiše sa mjesta koje je naznačeno u deklaraciji te da ne dovodi u zabludu u pogledu mjesta eksploatacije izvora.

2. Zabranjeno je plasirati na tržište prirodnu izvorsku vodu iz jednog istog izvora pod više različitih robnih marki.

3. Kada deklaracija ili natpisi na ambalaži u kojima se prirodna izvorska voda nudi na prodaju ima naznačenu robnu marku, drugačiju od naziva izvora ili mjesta njegove eksploatacije, to mjesto ili ime izvora biće naznačeno slovima koja su najmanje 1,5 puta veća od najvećih slova koja su korištena u deklaraciji.

4. Stav 1. primjenjuje se *mutatis mutandis* i sa istom namjerom u pogledu važnosti koja se pripisuje nazivu izvora ili mjestu njegove eksploatacije u pogledu robne marke, koja se koristi u oglašavanju u bilo kojem obliku, a koja se odnosi na prirodne izvorske vode.

Glava 5. - Stolne vode

Član 28

Zahtjevi

Stolne vode mogu poticati iz bilo kojeg tipa vodosnabdijevanja bilo sa izvora ili one koje se distribuiraju putem javnog ili privatnog sistema distribucije. Mogu biti tretirane destilacijom, jonskom razmjenom, filtriranjem, tretmanom ultraljubičastim zrakama, reverzibilnom osmozom i ozonskim tretmanom prilagođavanja mineralnog sastava ili drugim postupcima. U svakom slučaju, one moraju ispunjavati određene uslove regulisane Aneksom I.

Član 29

Dozvoljeni sastojci

1. Za proizvodnju stolnih voda mogu se koristiti sljedeći mineralni hranjivi sastojci koji se koriste u živežnim namirnicama namijenjenim za ljudsku upotrebu i to:

- a. Slani rastvor ili obogaćene mineralne vode usljed isparavanja;
- b. Sol ili slane otopine;

- c. Natrijum-hlorid, kalijum-hlorid, kalcijum-hlorid;
 - d. Natrijum-karbonat, natrijum-hidrokarbonat, kalijum -karbonat ili kalijum -hidrokarbonat;
 - e. Kalcijum-karbonat (kalcijum-hidrokarbonat) magnezijum-karbonat, natrijum-sulfat, kalijum-sulfat, kalcijum; ili
 - f. Magnezijum-sulfat.
2. Stolne vode mogu sadržavati određene prehrambene aditive koji su dozvoljeni u skladu sa uslovima iz ovog zakona i drugih relevantnih zakona. Za proizvodnju pitke vode mogu da se koriste sljedeći aditivi koji se koriste u živežnim namirnicama namijenjenim za ljudsku upotrebu:
- a. ugljen-dioksid koji je dodan kao plin za pakovanje;
 - b. kisik, koji je dodan kao plin za pakovanje;
 - c. sastojci za obogaćivanje arome, bilo prirodni ili umjetni.
3. Za proizvodnju pripremljenih pitkih voda sastojci navedeni u st. 1. i 2. mogu se dodavati pod uslovima navedenim u odgovarajućim relevantnim direktivama. Stolna voda ne smije sadržavati šećere, zaslađivače ili boje. U svakom slučaju, stolna voda ne smije sadržavati mikroorganizme koji uzrokuju bolesti. Voda koja se koristi za stolnu vodu mora ispunjavati uslove iz člana 5.

Član 30

Standardi deklarisanja

1. Ovim članom regulišu se standardi za deklarisanje stolne vode.
2. Ispravna deklaracija za stonu vodu koja je u skladu sa ovom glavom jeste "stona voda". Riječi "gazirana" ili "s mjehurićima" mogu se koristiti ukoliko se, nakon pakovanja, ugljen-dioksid spontano i vidno oslobađa u normalnim uslovima temperature i pritiska. Riječi poput "negazirna" ili "bez mjehurića" mogu se upotrijebiti ukoliko, nakon pakovanja, ne postoji spontano oslobađanje ugljen-dioksida u normalnim uslovima temperature i pritiska, kada se pakovanje otvori.
3. Deklaracija za stonu vodu ne smije sadržavati nazive, izjave, informacije ili dizajn koji može dovesti do zabune u pogledu zamjene sa prirodnim izvorskim vodama ili prirodnim mineralnim vodama. Kada stona voda potiče iz javnog ili privatnog sistema vodosnadbjevanja te se onda pakuje i kada nije podvrgnuta daljim tretmanima koji bi modifikovali originalni sastav, riječi "iz javnog ili privatnog sistema vodosnadbjevanja" moraju biti naznačene na deklaraciji zajedno sa nazivom proizvoda."
4. Ukoliko je bilo koji od sastojaka iz člana 29. stav 1. dodan u stolnu vodu, deklaracija mora sadržavati riječi "sadržava dodane minerale" ili "bez minerala". Ukoliko je stolna voda obogaćena kiseonikom u skladu sa članom 29. stav 2. b., etiketa mora sadržavati riječi "sadrži kiseonik" ili "bez kiseonika". Ako je aromatizirajuće sredstvo iz člana 29. stav 2. c. dodano u pripremljenu vodu, deklaracija mora sadržavati riječi "sadržava (dozvoljene sastojke)" ili "bez (dozvoljenih sastojaka)".

Glava 6. - Higijena u obradi i flaširanju

Član 31

Dobra proizvodna praksa

1. Sva flaširana voda obrađuje se u skladu sa odredbama ove glave kako bi se obezbijedilo da je flaširana pitka voda sigurna te da je obrađena, upakovana, čuvana i prevezena pod istim sanitarnim uslovima.
2. Odredbe ove glave primjenjuju se pri ocjenjivanju da li su postrojenja, praksa i kontrola korišteni u obradi, flaširanju, skladištenju i otpremi flaširane pitke vode u skladu sa dobrom proizvodnom praksom.

Član 32

Zdravlje zaposlenika

Niko ne može raditi u postrojenju za proizvodnju flaširane vode ako:

- a. radi na poslovima koji mogu rezultirati u zagađenju proizvedene vode bolešću koju prouzrokuju mikroorganizmi;
- b. je zaražen bolešću koja se prenosnik komunikacijom preko vode;
- c. je na neki drugi način prenosnik organizama koji uzrokuju takvu bolest; ili
- d. ako ima čir ili inficiranu ranu.

Član 33

Higijena zaposlenika

Zaposlenici moraju održavati visok nivo lične čistoće te postupati u skladu sa dobrim higijenskim standardima kada rade u postrojenju za obradu flaširane vode. Zaposlenici moraju oprati ruke i izložene dijelove ruku sapunom i toplom vodom prije početka rada onoliko puta koliko bude potrebno da se ukloni nečistoća i zagađenje. Osim toga, zaposlenici moraju prati ruke temeljito nakon korištenja toaleta, pušenja, kihanja, kašljanja, konzumiranja jela i pića ili ako su na drugi način uprljali ruke prije povratka na posao.

Član 34

Izgradnja i dizajn postrojenja

1. Prostorija za flaširanje mora da bude odvojena od ostalih operacija ili skladišta kako bi se zaštitila od zagađenja. Ukoliko se postupci obrade vrše u nekom drugom sistemu a ne u sistemu zaptivanja pod pritiskom, odgovarajuća zaštita obezbjeđuje se kako bi se sprečilo zagađivanje vode i sistema. Mora se obezbijediti odgovarajuća ventilacija kako bi se kondenzacija u prostorijama za obradu, prostorijama za flaširanje, prostorijama za pranje ambalaže te područjima za dezinfekciju svela na najmanju moguću mjeru.
2. Pranje i dezinfikovanje ambalaže za flaširanu vodu obavlja se u zatvorenoj prostoriji. Radnje pranja i dezinfekcije lociraju se unutar prostorije tako da se svede na najmanju moguću mjeru svako moguće zagađenje ambalaže nakon dezinfekcije, a prije ulaska u prostoriju za flaširanje.
3. Kada postoje garderobni ormarići i trpezarije za zaposlenike, oni moraju biti odvojeni od postrojenja gdje se obavljaju postupci kao i od područja za skladištenje i moraju biti opremljeni sa vratima koja se automatski zatvaraju. Prostorije se održavaju čistim i dezinfikovanim i moraju biti obezbijeđene kante za otpatke. Pakovanje ili materijal za zamotavanje ili drugi materijali za obradu ne smiju se skladištiti u garderobnim ormarićima ili trpezarijama.

Član 35

Sanitarne operacije

Kontaktne površine sa vodom-proizvodom, ambalažama, posudama, cijevima i opremom, koja se koristi u transportu, preradi, rukovanju i skladištenju vode-proizvoda moraju da budu čiste i adekvatno sanitarno obrađene. Nad svim površinama koje dolaze u kontakt sa vodom-proizvodom kontrolu vrši osoblje postrojenja onoliko često koliko je to neophodno da se održi sanitarno stanje tih površina i da se obezbijedi da na njima nema kamenca, tragova oksidiranja i drugih taloga. Prisustvo bilo kakvih nesanitarnih uslova, kamenca, taloga ili oksidiranja odmah se mora ukloniti odgovarajućim čišćenjem i dezinfekcijom te kontaktne površine vode- proizvoda prije upotrebe.

Član 36

Oprema i materijali

1. Sva oprema u objektu uključujući i posude moraju biti pogodni za namjeravanu upotrebu. To obuhvata sve cisterne za prikupljanje i čuvanje, cijevovod, uređaje, priključke, sredstva za pranje flaša, punjače, uređaje za zatvaranje flaša i drugu opremu koja se može koristiti za čuvanje, rukovanje, preradu, pakovanje ili transport vode-proizvoda. Sve površine koje dolaze u kontakt s vodom-proizvodom moraju biti od netoksičnih i neupijajućih materijala koji mogu da se očiste i sanitarišu na odgovarajući način.
2. Upotrebljava se samo netoksična ambalaža i zatvarači. Ambalaža i zatvarači se čuvaju u sanitarnom prostoru i održavaju se čistima do upotrebe. Uzimaju se uzorci sa ambalaže i zatvarača i provjerava se da li su kontaminirani. Prije upotrebe se ispituju i, po potrebi, peru, ispiraju i sanitarišu i njima se rukuje na način da su ispunjeni svi sanitarni uslovi.

Član 37

Procesi i kontrole

1. Punjenje, stavljanje zatvarača, zatvaranje, zaptivanje i pakovanje ambalaže vrši se na način da su ispunjeni svi uslovi, kako bi se sprečila kontaminacija flaširane pitke vode.
2. U toku postupka punjenja, zatvaranja i zaptivanja bilo jednokratne ili povratne ambalaže, rad punjača, zatvarača ili zaptivača prati se i punjena ambalaža se vizuelno ili elektronski kontroliše kako bi se utvrdilo da je čitava, pravilno zatvorena ili zaptivena, kodirana i etiketirana. Ambalaža koja ne zadovoljava standarde reciklira se ili odbacuje.
3. Svakoј jedinici iz serije ili segmentu neprekinute proizvodne linije flaširane pitke vode dodjeljuje se broj ili šifra proizvoda. Šifrom proizvoda određuje se određena serija ili segment neprekinute proizvodne linije i dan proizvodnje. Postrojenje za proizvodnju flaširane pitke vode bilježi i čuva podatke o vrsti proizvoda, proizvedenoј količini, datumu proizvodnje, upotrijebljenoј šifri i distribuciji gotovog proizvoda prodavačima na veliko i malo.
4. U slučajevima gdje dezinfekcija čini dio pripreme ili distribucije flaširane vode namijenjene ljudskoj potrošnji prati se efikasnost primijenjenog postupka dezinfekcije. Svaka kontaminacija od nusproizvoda dezinfekcije održava se na što je moguće nižem nivou, pri čemu se neće ugroziti dezinfekcija.

Član 38

Uzorkovanje gotovih proizvoda

1. Uzorci vode-proizvoda uzimaju se nakon postupka obrade i prije flaširanja u postrojenju za flaširanje pitke vode i analiziraju se onoliko često koliko je potrebno da se obezbijedi jednoobraznost i efektivnost postupaka koje postrojenje sproviđi.

2. Da bi se obezbijedilo da je proizvodnja u postrojenju za flaširanje pitke vode u skladu sa ovim zakonom, u laboratoriji koju je akreditovao nadležni organ obavljaju se analize, i to:

a) najmanje jednom sedmično testira se reprezentativni uzorak iz serije ili segmenta neprekinute proizvodnje za svaku vrstu flaširane pitke vode koju postrojenje proizvodi, u svrhu mikrobiološke analize;

b) najmanje jednom godišnje testira se reprezentativni uzorak iz serije ili segmenta neprekinute proizvodnje za svaku vrstu flaširane pitke vode koju postrojenje proizvodi u svrhu hemijske, fizičke i radiološke analize.

3. Postrojenje za proizvodnju flaširane pitke vode vodi evidenciju o datumu uzorkovanja, vrsti uzorkovanog proizvoda, šifri proizvoda i rezultatima analize. Sva evidencija o uzorkovanju i analizi čuva se u postrojenju za proizvodnju flaširane vode dvije godine. Sva tražena dokumentacija se po zahtjevu daje na uvid u službene svrhe.

Član 39

Zaštita u slučaju neispravnih proizvoda

1. U slučajevima kada je utvrđeno ili kada postoje ozbiljne osnove za vjerovanje da flaširana pitka voda ne zadovoljava standarde utvrđene ovim zakonom, proizvođač će odmah povući iz prodaje sve flaše, pakovanja ili drugu ambalažu koja ne zadovoljava, da ne bi došlo do konzumacije neispravnih proizvoda. Ako je neispravna flaširana pitka voda već izašla ili je distribuirana na tržištu, proizvođač je dužan da proizvod povuče i dostavi sljedeće informacije Ministarstvu.

a. oznaka proizvoda;

b. razlog za povlačenje i vrijeme kada je greška otkrivena;

c. eventualne rezultate testiranja koji bi ukazivali na probleme kontaminacije;

d. ocjena rizika;

e. oznaka partije, datum i količina proizvodnje;

f. ukupna količina stavljena u prodaju i karakter distribucije;

g. primjerak dokumenta kojim se proizvod povlači iz prodaje koji je već poslan ili pripremljen;

h. prijedlog strategije za povlačenje proizvoda; i

i. ime i ostali podaci određenog kontakt-lica.

2. U slučaju da proizvođač odbije da povuče proizvod koji ne zadovoljava standarde utvrđene ovim zakonom, a uz konsultaciju sa nadležnim organom koji je odobrio vodu, Ministarstvo može flaširanu vodu za piće staviti u karantin. U slučaju da takva flaširana pitka voda potiče van granica Bosne i Hercegovine, Ministarstvo može zahtijevati da se privremeno ograniči ili obustavi prodaja tog proizvoda na području Bosne i Hercegovine i da o tome odmah obavijesti Savjet ministara i dostavi razloge za takvu odluku. Ministarstvo može tražiti i izricanje kaznenih sankcija.

Glava 7. - Kaznene odredbe

Član 40

1. U slučaju kršenja odredbi čl. 5, 10, 11, 12, 13, 14, 16., 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29. i 30. ovog zakona, odgovornom licu izriče se kazna za prekršaj u iznosu do 500,00 KM.

2. U slučaju kršenja odredbi čl. 30. do 38, odgovornom licu izriče se kazna za prekršaj u iznosu do 1.000,00 KM.

3. U slučaju kršenja odredbi čl. 6. i 9, može se izreći kazna za prekršaj u iznosu do 1.000,00 KM. Za svaki dan rada postrojenja bez posjedovanja valjanog certifikata suprotno članom 6. izriče se kazna za prekršaj u iznosu do 500,00 KM.

4. Bez obzira na ostale odredbe ovog zakona, odgovornom licu koje prekrši bilo koju odredbu člana 39. može se izreći kazna za prekršaj u iznosu do 5.000,00 KM. Za svaki dan rada postrojenja protivno odredbama člana 39. izriče se kazna za prekršaj u iznosu do 500,00 KM.

Glava 8. - Usklađivanje propisa

Član 41

Ministarstvo će svake tri godine analizirati usklađenost zahtjeve propisanih ovim zakonom u svjetlu naučnog i tehničkog napretka, i u svjetlu izmjena ili dopuna odgovarajućih direktiva te u, slučaju potrebe, predlagati izmjene i dopune ovog zakona Savjetu ministara.

Član 42

1. Svi zakoni doneseni na nivou entiteta i nižim nivoima vlasti, regulatorni standardi ili zahtjevi koji se odnose na definicije, pravila i standarde flaširane pitke vode namijenjene za ljudsku potrošnju moraju biti u skladu sa zahtjevima propisanim ovim zakonom.

2. Nadležni organi iz stava 1. ovog člana dužni su uskladiti svoje propise iz ove oblasti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

3. Navedeni zakoni nakon izmjena i dopuna primjenjivaće se tako da se:
- dozvoli promet proizvoda koji su u skladu sa ovim zakonom najkasnije u roku od mjesec dana od njegovog objavljivanja; i
 - zabrani promet proizvoda koji nisu u skladu sa ovim zakonom najkasnije u roku od mjesec dana nakon njegovog objavljivanja.
4. Ministarstvo je dužno da, u roku od 45 dana od stupanja na snagu ovog zakona, formira komisiju za priznavanje flaširanih pitkih voda.
5. Proizvođači flaširanih pitkih voda dužni su, u roku od 90 dana od dana formiranja komisije, podnijeti zahtjev za certifikovanje.

Glava 9. - Prelazne i završne odredbe

Član 43

Ovlaštenje Ministarstva

Ministarstvo može, pored zakonom propisanih ovlaštenja, utvrditi pravila, standarde ili naredbe za kvalitet flaširane pitke vode. Ovi zahtjevi moraju biti u potpunosti u skladu sa najnovijim zahtjevima koje je izdala ili objavila Evropska unija na osnovu odgovarajućih direktiva o kvalitetu flaširane pitke vode.

Član 44

Davanje informacija i podnošenje izvještaja

- Ministarstvo preduzima potrebne mjere kako bi obezbijedilo da potrošačima budu dostupne adekvatne i najnovije informacije o kvalitetu flaširanih voda.
- Ministarstvo objavljuje izvještaj svake tri godine o kvalitetu flaširane vode s ciljem informisanja potrošača. Prvi izvještaj obuhvataće period od 2004. do 2006. godine.
- Ministarstvo svoje izvještaje dostavlja Savjetu ministara u roku od dva mjeseca od dana objavljivanja.

Član 45

Podsticanje udruživanja privatnih preduzetnika

Da bi se pomoglo postupanje u skladu s ovim zakonom i omogućio pristup informacijama o postupcima koji su u skladu ili koji izlaze iz okvira ovog zakona, izričito će se podsticati privatna inicijativa za osnivanje poslovnih udruženja u sektoru privatne trgovine.

Član 46

Aneksi I, II, III, IV, V i VI sastavni su dio ovog zakona.

Član 47

Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objaviće se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

ANEKS I PARAMETRI I PARAMETARSKE VRIJEDNOSTI

DIO A

Mikrobiološki parametri

Parametar	Parametarska vrijednost (broj /100 ml)
<i>Escherichia coli</i> (<i>E. coli</i>)	0
Enterokoke	0

Sljedeće će se primjenjivati na vodu koja se prodaje u bocama ili tankovima:

Parametar	Parametarske vrijednosti
<i>Escherichia coli</i> (<i>E. coli</i>)	0/250 ml
Enterokoke	0/250 ml
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	0/250 ml

Zbir sastojaka, 22 °C	100/ml
Zbir sastojaka, 37 °C	20/ml

DIO B

Hemijski parametri

Parametar	Paramet. vrijednost	Jedinica	Napomene
Akrilamid	0,10	µg/l	Napomena 1
Antimon	5,0	µg/l	
Arsenik	10	µg/l	
Benzen	1,0	µg/l	
Benzo(a)piren	0,010	µg/l	
Boron	1,0	mg/l	
Bromat	10	µg/l	Napomena 2
Kadmijum	5,0	µg/l	
Hrom	50	µg/l	
Bakar	2,0	mg/l	Napomena 3
Cijanid	50	µg/l	
1,2-diklor-etan	3,0	µg/l	
Epihlorohidrin	0,10	µg/l	Napomena 1
Fluorid	1,5	mg/l	
Olovo	10	µg/l	Napomene 3 i 4
Živa	1,0	µg/l	
Nikl	20	µg/l	Napomena 3
Nitrat	50	mg/l	Napomena 5
Nitrit	0,10	mg/l	Napomena 5
Pesticidi	0,10	µg/l	Napomene 6 i 7
Pesticidi - Ukupno	0,50	µg/l	Napomene 6 i 8
Polciklični aromatični hidrokarboni	0,10	µg/l	Zbir koncentracija navedenih komponenti; Napomena 9
Selen	10	µg/l	
Tetrahlor-eten i Trihlor-eten	10	µg/l	Zbir koncentracija navedenih parametara
Trihalo-metani - Ukupno	100	µg/l	Zbir koncentracija navedenih komponenata; Napomena 10
Vinil-hlorid	0,50	µg/l	Napomena 1

Napomena 1 Parametarska vrijednost odnosi se na preostalu koncentraciju monomera u vodi, koja je izračunata u skladu sa specifikacijama maksimalnog ispuštanja iz odgovarajućeg polimera u kontaktu sa vodom.

Napomena 2 Kada je moguće, bez dovodenja dezinfekcije u pitanje, relevantni organi vlasti trebaju težiti ka nižoj vrijednosti.

Što se tiče vode na koju se odnosi član 6(1)(a), (b) i (d), vrijednost se mora poštovati najmanje 10 kalendarskih godina nakon stupanja ovog zakona na snagu. Parametarska vrijednost za bromat je 25 µg/l tokom perioda od pete do desete godine nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Napomena 3 Vrijednost se primjenjuje na uzorak vode namijenjene za konzumaciju, koji je napravljen adekvatnom metodom uzimanja uzoraka (1) sa slavine, tako da predstavlja sedmičnu prosječnu vrijednost, koju konzumiraju potrošači. Kada je moguće, metode uzimanja uzoraka i monitoringa moraju se primjenjivati harmonizovano, u skladu sa članom 7(4).

Nadležni organi vlasti moraju obratiti pažnju na pojavu maksimalnih nivoa, koji mogu negativno uticati na zdravlje ljudi.

Napomena 4 Što se tiče vode na koju se odnosi član 6(1)(a), (b) i (d), vrijednost se mora poštovati najmanje 15 kalendarskih godina nakon stupanja na snagu ovog zakona. Parametarska vrijednost za olovo je 25 µg/l tokom perioda od pete do petnaeste godine nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Nadležni organi vlasti moraju se pobrinuti da se preduzmu sve adekvatne mjere s ciljem smanjenja koncentracije olova u vodi namijenjenoj za konzumaciju, koliko je moguće, tokom perioda potrebnog za postizanje parametarske vrijednosti.

Prilikom implementacije mjera za postizanje te vrijednosti, relevantni organi vlasti moraju postepeno davati prioritet vodama za konzumaciju, gdje su koncentracije olova najveće.

Napomena 5 Nadležni organi vlasti moraju se pobrinuti da se poštuje uslov $(\text{nitrat})/50 + (\text{nitrit})/3 < 1$, uglaste zgrade označavaju da se koncentracija na mg/l za nitrat (NO₃) i nitrit (NO₂) poštuje i da je vrijednost od 0,10 mg/l za nitrite poštovana u prethodnim tretmanima vode.

Napomena 6 Pojam "pesticidi" označava:

- organski insekticidi,
- organski herbicidi,
- organski fungicidi,
- organski nematocidi,
- organski akaricidi,
- organski algicidi,
- organski rodenticidi
- organski slimicidi,
- srodni proizvodi (između ostalog, regulatori rasta),

i njihovi relevantni metaboliti, degradacija i reakcioni proizvodi.

Samo oni pesticidi, koji će se vjerovatno pojaviti u datoj količini, moraju se pratiti.

Napomena 7 Parametarska vrijednost se primjenjuje na svaki pojedinačni pesticid. U slučaju aldrina, dieldrina, heptahloro i heptahlor-epoksida, parametarska vrijednost je 0,030 µg/l.

Napomena 8 "Pesticidi - ukupno" označava zbir svih pojedinačnih pesticida, koji su otkriveni i čija je količina izmjerena u procesu praćenja.

Napomena 9 Navedene komponente su:

- benzo(b)fluoranten,
- benzo(k)fluoranten,
- benzo(ghi)perilen,
- indeno (1,2,3-cd) piren.

Napomena 10 Gdje je to moguće, bez dovođenja dezinfekcije u pitanje, relevantni organi vlasti trebaju težiti ka nižoj vrijednosti.

Navedene komponente su: hloroform, bromoform, dibrom-hlor-metan, brom-dihlor-metan. Za vodu na koju se odnosi član 6(1)(a), (b) i (d), vrijednost se mora ispunjavati najduže 10 kalendarskih godina nakon stupanja na snagu ovog zakona. Parametarska vrijednost za ukupne trihalometane od pete do desete godine nakon stupanja na snagu ovog zakona je µg/l.

Nadležni organi vlasti moraju se pobrinuti da se preduzmu sve adekvatne mjere radi smanjenja koncentracije trihalometana u vodi namijenjenoj za konzumaciju, koliko je moguće, tokom perioda potrebnog za postizanje parametarske vrijednosti. Prilikom implementacije mjera za postizanje ove vrijednosti, relevantni organi vlasti moraju postepeno davati prioritet onim područjima gdje je koncentracija trihalometana u vodi namijenjenoj za konzumaciju najveća.

DIO C

Indikatorski parametri

Parametar	Parametarska vrijednost	Jedinica	Napomene
Aluminijum	200	µg/l	µS cm ¹ na 20 °C
Amonijum	0,50	mg/l	
Hlorid	250	mg/l	Napomena 1
<i>Clostridium perfringens</i> (uključujući spore)	0	broj/100 ml	Napomena 2
Boja	Prihvatljiva za potrošače, nema neuobičajenih promjena		
Sprovodljivost	2 500	µS cm ¹ na 20 °C	Napomena 1
Koncentracija hidrogenskih iona	≥ 6,5 i ≤ 9,5	pH jedinice	Napomene 1 i 3
željezo	200	µg/l	

Mangan	50	µg/l	
Miris	Prihvatljiva za potrošače, nema neuobičajenih promjena		
Sposobnost oksidacije	5,0	mg/O ₂	Napomena 4
Sulfat	250	mg/l	Napomena 1
Natrijum	200	mg/l	
Ukus	Prihvatljiva za potrošače, nema neuobičajenih promjena		
Zbir komponenata na 22°	Nema neuobičajenih promjena		
Koliformne bakterije	0	broj/100 ml	Napomena 5
Ukupan organski karbon (UOK)	Nema neuobičajenih promjena		Napomena 6
Zamagljenost	Prihvatljiva za potrošače, nema neuobičajenih promjena		Napomena 7
Tritijum	100	Bq/l	Napomene 8 i 10
Ukupna indikativna doza	0,10	mSv/godišnje	Napomene 9 i 10

Napomena 1 Voda ne treba biti agresivna.

Napomena 2 Ovaj parametar ne treba se mjeriti, izuzev ako voda vodi porijeklo iz ili je pod uticajem površinskih voda. U slučaju nepridržavanja ove parametarske vrijednosti, relevantan organ vlasti mora istražiti dovod, kako bi se obezbijedilo da nema potencijalne opasnosti za ljudsko zdravlje, zbog prisustva patogenih mikroorganizama kao što je *criptosporidium*. Relevantni organi vlasti moraju uključiti rezultate svih takvih istraga u izvještaje, koje moraju podnositi prema članu 13(2).

Napomena 3 Za destilovanu vodu, koja se stavlja u boce ili tankove, minimalna vrijednost se može smanjiti na 4,5 pH jedinica.

Za vodu koja se stavlja u boce ili tankove, a koja je prirodno bogata ili vještački obogaćena karbon-dioksidom, minimalna vrijednost može biti i niža.

Napomena 4 Ovaj parametar ne mora se analizirati, ukoliko se analizira parametar UOK.

Napomena 5 Za vodu koja se stavlja u boce ili tankove, mjerna jedinica je broj/250 ml.

Napomena 6 Ovaj parametar ne treba se mjeriti za zalihe manje od 10 000 m³ dnevno.

Napomena 7 U slučaju tretmana površinske vode, relevantni organi vlasti trebaju težiti parametarskoj vrijednosti koja ne prelazi 1,0 NTU (nefelometričkih jedinica zamagljenosti) u ranijim tretmanima vode.

Napomena 8 Učestalost monitoringa je definisana kasnije u Aneksu II.

Napomena 9 Ne uključujući tritijum, kalijum -40, radon i proizvode radioaktivnog raspada; učestalost monitoringa, metode monitoringa i najrelevantnije lokacije za tačke monitoringa, koje su definisane kasnije u Aneksu II.

Napomena 10 1. Nadležni organ vlasti usvojiće tražene prijedloge iz napomene 8, koji se odnose na učestalost monitoringa i napomene 9. o učestalosti monitoringa, metodama monitoringa i najrelevantnijim lokacijama za monitoring u Aneksu II, uz konsultacije sa Komisijom za priznavanje voda. Prilikom elaboriranja ovih prijedloga, relevantni organ vlasti će, između ostalog, uzeti u obzir relevantne odredbe iz postojećeg zakonodavstva ili adekvatne programe monitoringa, uključujući i rezultate tog monitoringa.

2. Nadležni organ vlasti ne mora vršiti monitoring pitke vode zbog tritijuma ili radioaktivnosti da bi se ustanovila ukupna indikativna doza u slučajevima koji su zadovoljavajući ako su na osnovu drugog izvršenog monitoringa nivoa tritijuma izračunate ukupne indikativne doze značajno ispod parametarske vrijednosti. U tom slučaju, obavijestice Komisija za priznavanje voda o osnovama svoje odluke, uključujući i rezultate tog drugog monitoringa koji je izvršen.

ANEKS II MONITORING

TABELA A

Parametri koje treba analizirati

1. Monitoring provjere

Svrha monitoring provjere obično je da se obezbijede informacije o organoleptičkom i mikrobiološkom kvalitetu vode namijenjene ljudima za konzumaciju, kao i informacije o efikasnosti tretmana pitke vode (posebno dezinfekcije), gdje se on koristi, kako bi se odredilo da li voda namijenjena za konzumaciju ispunjava relevantne parametarske vrijednosti, koje su definisane ovim zakonom.

Monitoring provjere mora se vršiti na sljedećim parametrima (relevantni organi vlasti mogu dodati i druge parametre na ovaj spisak, ukoliko to smatraju potrebnim):

Aluminijum (Napomena 1)

Amonijum

Boja

Sprovodljivost

Clostridium perfringens (uključujući spore) (Napomena 2)

Escherichia coli (*E. coli*)

Koncentracija hidrogenskih iona

Željezo (Napomena 1)

Nitrit (Napomena 3)

Miris

Pseudomonas aeruginosa (Napomena 4)

Ukus

Zbir komponenata na 22 °C i 37 °C (Napomena 4)

Koliformne bakterije

Zamagljenost

Napomena 1: Neophodno samo kada se koristi kao flokulant (*).

Napomena 2: Neophodno samo ukoliko voda potiče iz ili na nju utiču površinske vode (*).

Napomena 3: Neophodno samo kada se koristi hloraminacija kao dezinfekciono sredstvo (*).

Napomena 4: Neophodno samo u slučaju kada se voda prodaje u bocama ili tankovima.

(*) U svim drugim slučajevima, parametri su na spisku za revizioni monitoring.

2. Revizioni monitoring

Svrha revizionog monitoringa je da se obezbijede informacije neophodne za određivanje da li se ispunjavaju sve parametarske vrijednosti definisane ovim zakonom. Svi parametri postavljeni u skladu sa članom 5. (2) i (3) moraju biti podložni revizionom monitoringu, izuzev ukoliko relevantne vlasti ustanove, za vremenski period koji oni odrede, da određeni parametar vjerovatno nije prisutan u datoj količini, u koncentracijama koje bi mogle izazvati rizik od narušavanja relevantne parametarske vrijednosti. Ovaj stav ne primjenjuje se na parametre za radioaktivnost, koji će se pratiti, prema napomenama 8, 9. i 10. u Aneksu I, Dio C, u skladu sa uslovima monitoringa usvojenim u članu 10.

TABELA B1

Minimalna učestalost uzimanja uzoraka i analiza vode namijenjene za konzumaciju, koja dolazi putem distribucione mreže ili iz cisterne, ili vode koja se koristi u proizvodnji hrane

Nadležni organi vlasti moraju uzimati uzorke u skladu sa članom 9. ovog zakona, kako bi obezbijedili da voda namijenjena za konzumaciju ispunjava uslove ovog zakona. Međutim, kada se radi o distribucionoj mreži, relevantni organ vlasti može uzimati uzorke iz zone snadbijevanja ili na mjestima gdje se vrši tretman za određene parametre, ukoliko se tako može ustanoviti da neće biti nepovoljnih promjena u izmjerenoj vrijednosti datih parametara.

Dnevna količina vode koja se distribuiše ili proizvodi unutar zone snadbijevanja	Godišnji broj uzoraka monitoringa provjere	Godišnji broj uzoraka revizionog monitoringa
(Napomene 1 i 2)	(Napomene 3, 4 i 5)	(Napomene 3 i 5)
m ³		
≤ 100	(Napomena 6)	(Napomena 6)
> 100 ≤ 1000	4	1
> 1000 ≤ 10 000		1
		+ 1 za svakih 3 300 m ³ /d i dio u odnosu na ukupnu količinu
> 10 000 ≤ 100 000	4	3
	+ 3 za svakih 1000 m ³ /d	+ 1 za svakih 10 000 m ³ /d i
	i dio u odnosu na ukupnu količinu	dio u odnosu na ukupnu količinu
> 100 000		10
		+ 1 za svakih 25 000 m ³ /d i

		dio u odnosu na ukupnu količinu
--	--	---------------------------------

Napomena 1

Zona snabdijevanja je geografski definisano područje na kojem voda namijenjena za konzumaciju dolazi iz jednog ili više izvora i na kojem se kvalitet vode može smatrati približno ravnomjernim.

Napomena 2

Količine su izračunate kao prosječne tokom jedne kalendarske godine. Relevantni organ vlasti može iskoristiti broj stanovnika u zoni snabdijevanja, umjesto količine vode, za određivanje minimalne učestalosti, pod pretpostavkom da je konzumacija vode 200 l dnevno po glavi stanovnika.

Napomena 3

U slučaju povremenog, kratkoročnog snabdijevanja, relevantni organ vlasti će odrediti učestalost monitoringa vode, koja se distribuira cisternama.

Napomena 4

(a) Vrijednosti rezultata dobijenih iz uzoraka uzetih tokom perioda od najmanje dvije uzastopne godine su konstantne i značajno bolje od ograničenja postavljenih u Aneksu I, i

(b) Nije vjerovatno da će bilo koji faktor uzrokovati smanjenje kvaliteta vode.

Najniža primijenjena učestalost ne smije biti niža od 50 % broja uzoraka navedenih u tabeli, izuzev u posebnom slučaju iz napomene 6.

Napomena 5

Koliko je moguće, broj uzoraka distribuiraće se u isto vrijeme, na jednake lokacije.

Napomena 6

Učestalost određuje relevantni organ vlasti.

TABELA B2

Minimalna učestalost uzimanja uzoraka i analize vode koja se stavlja u boce ili tankove za prodaju:

Dnevna količina vode proizvedene za prodaju u bocama ili tankovima u (1) m ³	Godišnji broj uzoraka monitoringa provjere	Godišnji broj uzoraka revizionog monitoringa
≤ 10	1	1
> 10 ≤ 60	12	1
> 60	1 na svakih 5 m ³ i dio u odnosu na ukupnu količinu	1 na svakih 100 m ³ i dio u odnosu na ukupnu količinu

(1) Izračunate količine uzete su kao prosječne tokom jedne kalendarske godine.

**ANEKS III
SPECIFIKACIJE ZA ANALIZU PARAMETARA**

Svaki relevantni organ vlasti mora obezbijediti da svaka laboratorija u kojoj se analiziraju uzorci ima sistem analitičke kontrole kvaliteta, koji je podložan povremenim provjerama od strane lica koje nije pod kontrolom laboratorije, a koje ima ovlaštenje relevantnog organa vlasti za te svrhe.

1. Parametri sa tačno određenim metodama analize

Sljedeći principi za metode mikrobioloških parametara dati su kao referenca kad god se daje metoda CEN/ISO, ili kao smjernica, u očekivanju mogućeg budućeg usvajanja daljih međunarodnih metoda CEN/ISO za ove parametre.

Koliformne bakterije i *Escherichia coli* (*E. coli*) (ISO 9308-1)

Enterokoke (ISO 7899-2)

Pseudomonas aeruginosa(prEN ISO 12780)

Sabiranje uzgojivih mikroorganizama - Zbir komponenata na 22 °C (prEN ISO 6222)

Sabiranje uzgojivih mikroorganizama - Zbir komponenata na 37 °C (prEN ISO 6222)

Clostridium perfringens (uključujući spore)

Filtracija membrane, praćena anaerobnom inkubacijom membrane m-CP agar (Napomena 1) na 44 + 1°C za 21 6 3 sati. Zbir neprozirnih žutih kolonija, koje postaju ljubičaste ili crvene nakon izlaganja amonijum-hidroksidu, isparava za 20 do 30 sekundi.

Napomena 1: Sastav m-CP agara je:	
Bazalna sredina	
Triptoza	30 g
Ekstrakt kvasca	20 g
Saharoza	5 g

L-cistein hidro-klorid	1 g
MgSO ₄ · 7H ₂ O	0,1 g
Bromokrezol ljubičasti	40 mg
Agar	15 g
Voda	1 000 ml
Rastvoriti sastojke bazalne sredine, prilagoditi pH na 7,6 i autoklav na 121 °C za 15 minuta. Pustiti da se sredina ohladi i dodati:	
D-cikloserin	400 mg
Polimiksin-B sulfat	25 mg
Indoksil-b-D-glukozid	60 mg
Treba ga rastvoriti u 8 ml sterilne vode prije dodavanja	
Filter - sterilisan 0,5% fenolftalein di-fosfat rastvor	20 ml
Filter - sterilisan 4,5 % FeCl ₃ · 6H ₂ O	2 ml

2. Parametri sa tačno određenim karakteristikama izvršenja

2.1. Za dolje navedene parametre, tačno određene karakteristike izvršenja su: korištena metoda analize mora, kao minimum, biti adekvatna za mjerenje koncentracije jednake parametarskoj vrijednosti sa tačnošću, preciznošću i određenom granicom detekcije. Bez obzira na osjetljivost korištene metode analize, rezultat se mora izraziti korištenjem najmanje istog broja decimala kao i za parametarsku vrijednost koja je uzeta u obzir u Aneksu I, dijelovi B i C.

Parametri	Tačnost % parametarske vrijednosti (Napomena 1)	Preciznost % parametarske vrijednosti (Napomena 2)	Granica detekcije % parametarske vrijednosti (Napomena 3)	Uslovi	Napomene
Akrilamid				Kontrolisaće se specifikacijom proizvoda	
Aluminijum	10	10	10		
Amonijum	10	10	10		
Antimon	25	25	25		
Arsenik	10	10	10		
Benzo(a)piren	25	25	25		
Benzen	25	25	25		
Boron	10	10	10		
Bromat	25	25	25		
Kadmijum	10	10	10		
Hlorid	10	10	10		
Hrom	10	10	10		
Sprovodljivost	10	10	10		
Bakar	10	10	10		
Cijanid	10	10	10		Napomena 4
1,2-dihlor-etan	25	25	10		
Epiklorohidrin				Kontrolisaće se specifikacijom proizvoda	
Fluorid	10	10	10		
Željezo	10	10	10		
Olovo	10	10	10		

Mangan	10	10	10		
Živa	20	10	20		
Nikl	10	10	10		
Nitrit	10	10	10		
Sposobnost oksidacije	25	25	10		Napomena 5
Pesticidi	25				Napomena 6
Policiklični aromatični hidrokarboni	25	25	25		Napomena 7
Selen	10	10	10		
Natrijum	10	10	10		
Sulfat	10	10	10		
Tetraklor-eten	25	25	10		Napomena 8
Triklor-eten	25	25	10		Napomena 8
Trihalometani - Ukupno	25	25	10		Napomena 7
Vinil hlorid				Kontrolisaće se specifikacijom proizvoda	

2.2 Za koncentraciju hidrogenskih iona, određene karakteristike izvršenja su takve da korišteni metod analize mora biti adekvatan za mjerenje koncentracija jednakih parametarskoj vrijednosti sa tačnošću od 0,2 pH jedinice i preciznošću od 0,2 pH jedinice.

Napomena 1():*

Tačnost je sistematska greška i predstavlja razliku između glavne vrijednosti velikog broja ponovljenih mjerenja i istinske vrijednosti.

Napomena 2():*

Preciznost je slučajna greška i obično se izražava kao standardno odstupanje (unutar i između serija elemenata) od raspona rezultata oko sredine. Prihvatljiva preciznost je duplo relativno standardno odstupanje.

(*) Ovi pojmovi su dalje definisani u ISO 5725.

Napomena 3:

Granica detekcije je:

- tri puta relativno standardno odstupanje prirodnog uzorka, koji sadrži nisku koncentraciju parametra unutar serije elemenata, ili

- - - pet puta relativno standardno odstupanje praznog uzorka unutar serije elemenata.

Napomena 4:

Ovom metodom se određuje ukupan cijanid u svim oblicima.

Napomena 5:

Oksidacija se izvršava 10 minuta na 100°C pod kiselim uslovima, uz korištenje permanganata.

Napomena 6:

Karakteristike izvođenja se primjenjuju na svaki pojedinačni pesticid i zavisiće od datog pesticida. Granica detekcije se trenutno ne može postići za sve pesticide, ali relevantni organi vlasti će težiti ka postizanju ovog standarda.

Napomena 7:

Karakteristike izvođenja se primjenjuju na pojedinačne supstance, tačno određene na 25 % parametarske vrijednosti u Aneksu I.

Napomena 8:

Karakteristike izvođenja se primjenjuju na pojedinačne supstance, tačno određene na 50 % parametarske vrijednosti u Aneksu I.

3. Parametri za koje nije tačno određena metoda analize

Boja
Miris
Ukus
Ukupan organski karbon
Zamagljenost (Napomena 1)

Napomena 1:

Za monitoring zamagljenosti kod tretmana površinskih voda, prema tačno određenim karakteristikama izvođenja, korištena metoda analize mora, kao minimum, biti adekvatna za mjerenje koncentracija jednakih parametarskoj vrijednosti sa tačnošću od 25 %, preciznošću od 25 % i granicom detekcije od 25 %.

ANEKS IV PRIRODNE MINERALNE VODE

Odjeljak I. Definicija

1. "Prirodna mineralna voda" označava mikrobiološki zdravu vodu, u okviru značenja člana 5. ovog zakona, koja potiče iz podzemnog vrela i dolazi iz izvora koji su formirani na jednom ili više prirodnih ili izbušenih otvora.

Prirodna mineralna voda se jasno može razlikovati od obične vode za piće:

a. Po svojoj prirodi, koju karakteriše njen mineralni sadržaj, mikroelementi ili drugi sastojci i, u nekim slučajevima, adekvatni efekti;

b. Po svom originalnom stanju.

Objektive karakteristike sačuvane su netaknute, zbog podzemnog porijekla takve vode, koja je zaštićena od bilo kakvog rizika od zagađenja.

2. Ove karakteristike, koje mogu prirodnoj mineralnoj vodi dati svojstva koja povoljno utiču na zdravlje, morale su biti procijenjene:

a. Sa sljedećih stanovišta:

- 1) Geološkog i hidrološkog,
- 2) Fizičkog, hemijskog i fizičko-hemijskog,
- 3) Mikrobiološkog,
- 4) Ukoliko je potrebno, farmakološkog, fiziološkog i kliničkog.

b. Prema kriterijumima nabrojanim u Odjeljku 11;

c. Prema naučnim metodama, koje je odobrila odgovorna vlast.

Analize koje se spominju u 2.a.4). mogu biti opcionalne kada voda ima kompozicione karakteristike, na osnovu kojih je relevantni organ vlasti proglasio prirodnom mineralnom vodom prema porijeklu, prije stupanja na snagu ovog zakona. Ovo je posebno slučaj kada data voda sadrži, po kg, na izvoru i nakon flaširanja, minimum od 1 000 mg od ukupnih čvrstih tijela u rastvoru ili minimum od 250 mg slobodnog karbon-dioksida.

3. Sastav, temperatura i druge osnovne karakteristike prirodne mineralne vode moraju ostati stabilne unutar granica prirodne fluktuacije; posebno na njih ne smiju uticati moguće varijacije u brzini protoka.

4. U okviru značenja člana 5, normalan održivi zbir komponenata prirodne mineralne vode označava relativno stabilan zbir komponenata na izvoru, prije bilo kakvog tretmana, čiji je kvalitativni i kvantitativni sastav uzet u obzir i priznat, i na osnovu toga se voda provjerava povremenim analizama.

Odjeljak II. Uslovi i kriterijumi za primjenu definicije

1.1. Uslovi za geološka i hidrološka ispitivanja

1. Uslov mora biti da se obezbijede sljedeći podaci:

- 1.1.1. Tačno mjesto razvođa, sa naznakama o njegovoj visini na mapi, sa odnosom od najviše 1:1000;
- 1.1.2. Detaljan geološki izvještaj o porijeklu i prirodi terena;
- 1.1.3. Stratigrafija hidrogeološkog sloja;
- 1.1.4. Opis funkcioniranja razvođa;
- 1.1.5. Razgraničenje područja ili detalji o drugim mjerama koje štite izvor od zagađenja.

1.2. Uslovi za fizička, hemijska i fizičko-hemijska ispitivanja

Pomoću ovih ispitivanja ustanoviće se:

- 1.2. 1. Jačina toka na izvoru;
- 1.2.2. Temperatura vode na izvoru i temperatura okoline;
- 1.2.3. Odnos između prirode terena i prirode i tipa minerala u vodi;
- 1.2. 4. Suhi talog na 180 °C i 260 °C;
- 1.2.5. Električna sprovodljivost ili otpornost, sa tačno određenom temperaturom mjerenja;

- 1.2.6. Koncentracija hidrogenskih iona (pH);
- 1.2.7. Anioni i kationi;
- 1.2.8. Neionizirani elementi;
- 1.2.9. Mikroelementi;
- 1.2.10. Radio-aktinološka svojstva na izvoru;
- 1.2.11. Gdje je prikladno, nivoi izotopa sastavnih elemenata vode, oksigena (^{16}O - ^{18}O) i vodika (protijum, deuterijum, tritijum);
- 1.2.12. Toksičnost izvjesnih sastavnih elemenata vode, uzimajući u obzir granice koje su određene za svaki od njih.

1.3. Kriterijumi za mikrobiološke analize na izvoru

Ove analize moraju uključiti:

- 1.3.1. Dokazivanje odsustva parazita i patogenih mikroorganizama;
- 1.3.2. Kvantitativno određivanje zbira komponenata koji se obnavlja, kojim se određuje stepen fekalnog zagađenja:
 - (a) Odsustvo *Escherichiae coli* ostalih koliforma u 250 ml na 37°C i 44,5 °C;
 - (b) Odsustvo fekalnih streptokoka u 250 ml;
 - (c) Odsustvo anaeroba sa sporama, koji reduciraju sulfite na 50 ml;
 - (d) Odsustvo *Pseudomonas aeruginoseana* 250 ml.
- 1.3.3. Određivanje ukupnog zbira komponenata, koji se obnavlja po jednom ml vode:
 - (i) Na 20 do 22°C za 72 časa po agar-agar ili agar-želatin mješavini,
 - (ii) Na 37°C za 24 časa za agar-agar.

1.4. Uslovi za kliničke ili farmakološke analize

- 1.4.1. Analize, koje se moraju izvršiti u skladu sa naučno priznatim metodama, trebaju se prilagoditi određenim karakteristikama prirodne mineralne vode i njenim efektima na ljudski organizam, kao što je diureza, stomačne i crijevne funkcije, u smislu nadoknade nedostatka minerala.
- 1.4.2. Uspostavljanje konsistentnosti i slaganja značajnog broja kliničkih zapažanja može, ukoliko je potrebno, poslužiti umjesto analiza koje se spominju u 1.4.1. Kliničke analize mogu, u odgovarajućim slučajevima, poslužiti umjesto analiza koje se spominju u 1.4.1, pod uslovom da konsistentnost i slaganje između značajnog broja zapažanja omogućava postizanje istih rezultata.

Odjeljak III. Dodatne kvalifikacije koje se odnose na gazirane mineralne vode

Na izvoru ili nakon flaširanja, gazirane prirodne mineralne vode spontano ispuštaju karbon-dioksid, na prilično vidljiv način, pod normalnim uslovima temperature i pritiska. Oni spadaju u tri kategorije, na koje će se primjenjivati sljedeći opisi:

- a. "prirodno gazirana prirodna mineralna voda" označava vodu čiji je sadržaj karbon-dioksida sa izvora, nakon pretakanja, ukoliko ga ima, i flaširanja isti kao na izvoru, uzimajući u obzir i eventualnu potrebu ponovnog uvođenja određene količine karbon-dioksida iz istog izvora ili depoa, jednake onoj koja je ispuštena tokom spomenutih radnji, koja je podložna uobičajenim tehničkim odstupanjima;
- b. "prirodna mineralna voda, ojačana gasom sa izvora" označava vodu čiji je sadržaj karbon-dioksida iz izvora ili depoa, nakon pretakanja, ukoliko ga ima, i flaširanja veći od količine ustanovljene na izvoru;
- c. "gazirana prirodna mineralna voda" označava vodu kojoj je dodat karbon-dioksid koji potiče sa drugog mjesta, a ne iz izvora ili depoa odakle potiče voda.

ANEKS V

USLOVI ZA EKSPLOATACIJU I PLASMAN PRIRODNE MINERALNE VODE

- 1. Za eksploataciju izvora prirodne mineralne vode potrebna je dozvola od odgovornog organa vlasti u mjestu odakle se crpi voda, nakon što se ustanovi da je voda o kojoj je riječ u skladu sa odredbama iz Aneksa IV tačke 1.
- 2. Oprema za eksploataciju vode se mora instalirati na način da se izbjegne svaka mogućnost zagađenja i da se očuvaju svojstva koja su joj pripisana, i koja voda posjeduje na izvoru.

I na kraju, posebno:

- (a) Izvor ili otvor mora se zaštititi protiv rizika od zagađenja;
- (b) Razvođe, cijevi i rezervoari moraju biti napravljeni od odgovarajućih materijala, i izgrađeni tako da sprečavaju svaku hemijsku, fizičko-hemijsku ili mikrobiološku promjenu vode;
- (c) Uslovi eksploatacije, a posebno postrojenje za pranje i flaširanje moraju ispunjavati higijenske zahtjeve. Naročito tankovi moraju biti tretirani ili proizvedeni na način da se izbjegnu nepovoljni uticaji na mikrobiološke i hemijske karakteristike prirodne mineralne vode; i
- (d) Transport prirodne mineralne vode u tankovima koji nisu odobreni za distribuciju do konačnog potrošača je zabranjen.

3. Na mjestima gdje se tokom eksploatacije otkrije da je prirodna mineralna voda zagađena i da više nema mikrobiološke karakteristike iz člana 5, lice koja eksploatiše izvor odmah mora obustaviti sve radnje, posebno proces flaširanja, sve dok se ne ukloni uzrok zagađenja, i dok voda opet ne bude u skladu sa odredbama člana 5.

4. Odgovorne vlasti u zemlji porijekla vršiće povremene provjere sljedećeg:

(a) Da li je prirodna mineralna voda radi koje je dozvoljena eksploatacija izvora u skladu sa Aneksom IV, Odjeljak I;

(b) Da li lice koje eksploatiše izvor primjenjuje odredbe iz st. 2. i 3.

ANEKS VI

INDIKACIJE I KRITERIJUMI IZ ČLANA 9. (2)

Indikacija	Kriterijum
Nizak sadržaj minerala	Sadržaj mineralnih soli, izračunat kao fiksni talog, nije veći od 500 mg/l
Veoma nizak sadržaj minerala	Sadržaj mineralnih soli, izračunat kao fiksni talog, nije veći od 50 mg/l
Bogata mineralnim solima	Sadržaj mineralnih soli, izračunat kao fiksni talog, veći od 1 500 mg/l
Sadrži bikarbonat	Sadržaj bikarbonata veći od 600 mg/l
Sadrži sulfat	Sadržaj sulfata veći od 200 mg/l
Sadrži hlorid	Sadržaj hlorida veći od 200 mg/l
Sadrži kalcijum	Sadržaj kalcijuma veći od 150 mg/l
Sadrži magnezijum	Sadržaj magnezijuma veći od 50 mg/l
Sadrži fluorid	Sadržaj fluorida veći od 1 mg/l
Sadrži željezo	Sadržaj bivalentnog željeza veći od 1 mg/l
Kisela	Sadržaj slobodnog karbon-dioksida veći od 250 mg/l
Sadrži natrijum	Sadržaj natrijuma veći od 200 mg/l